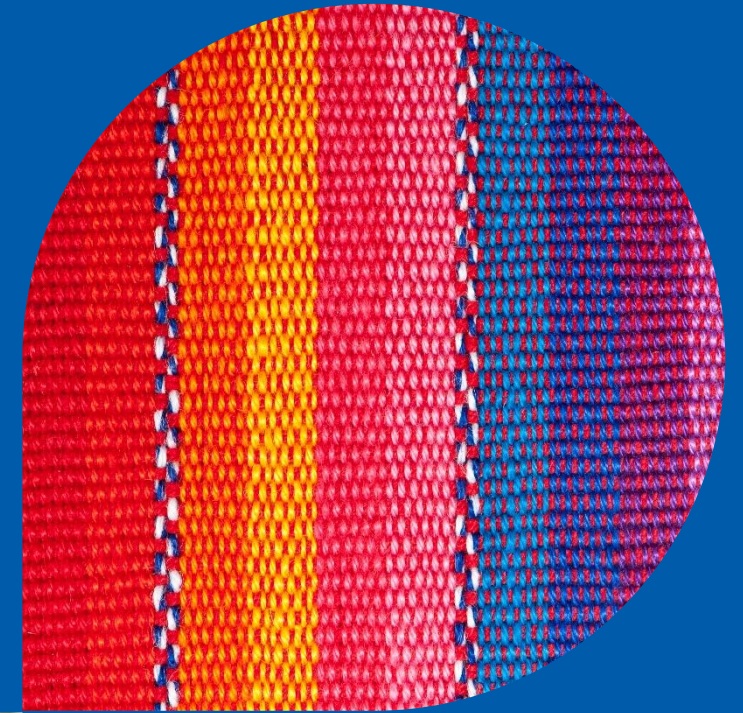

Leerlijnen taalvaardigheid

Aandacht voor taal door
de hele opleiding heen

Gea Dreschler, Abby Gambrel, Annelous Milius
9 oktober 2025

OPeRA

OnderwijsPartners Regio Amsterdam e.o.
Netwerk voor vo-ho aansluiting

Wie zijn wij?

Gea Dreschler, wetenschappelijk directeur VU Academic Language Programme),
Abby Gambrel, coördinator en docent Academic Language Programme en VASVU)
Annelous Milius, onderwijsspecialist VU Centre for Teaching and Learning)

Samen: project vanuit VU Taalbeleidsmiddelen, herziening handreiking taalvaardigheid

Wie zijn jullie?

Ga naar menti.com en vul in de code: 3415 4930

Uitgangspunten

- Laaghangend fruit <> volledige herziening
- Flexibel
- Zelf <> met begeleiding
- Ondersteuning vanuit taalexpertise

Centrale vragen:

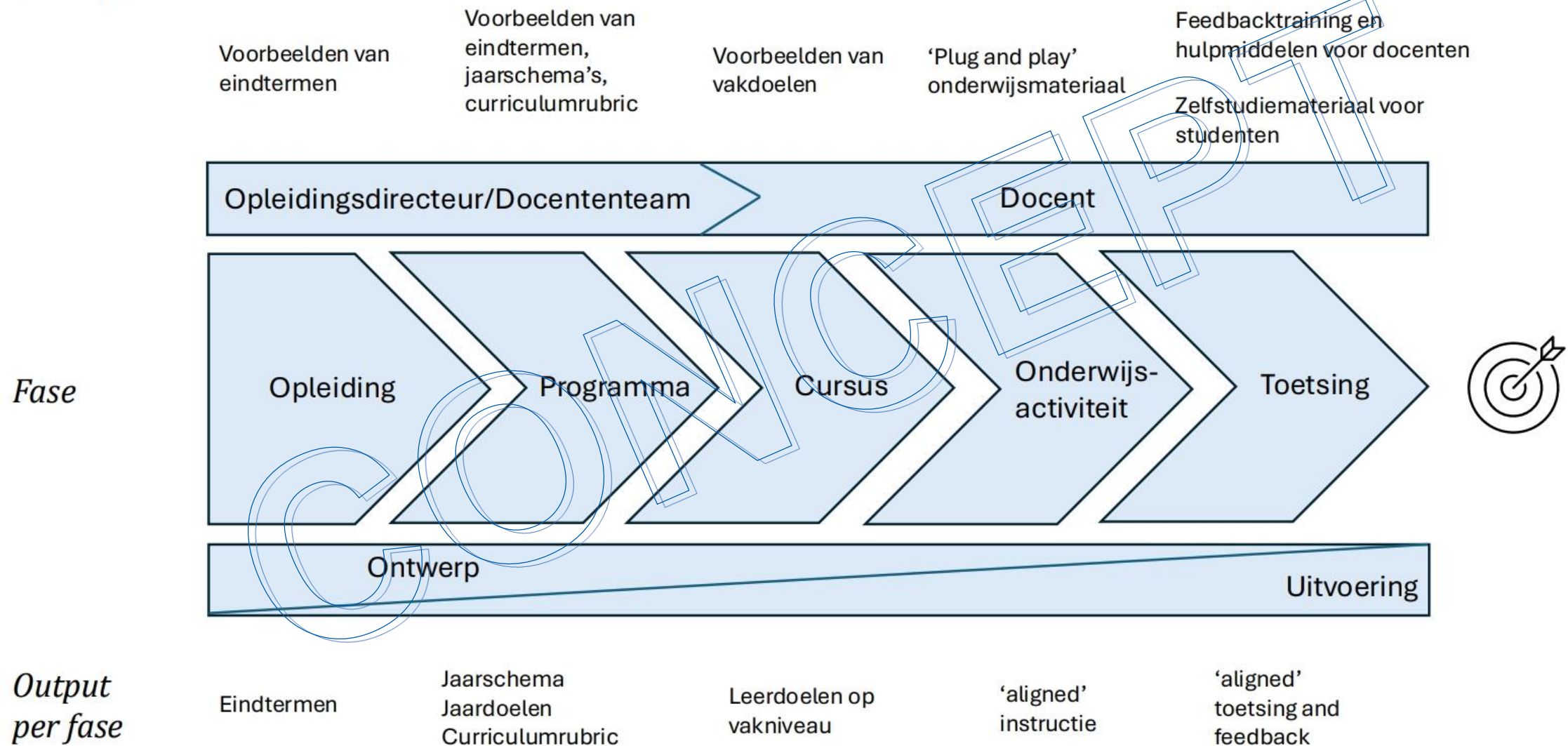
Wat zijn de taal- en communicatievaardigheden die belangrijk zijn voor studenten in de opleiding?

Hoe kun je zorgen voor aandacht voor taal door het curriculum heen, op een manier die de aandacht zichtbaar maakt maar ook verdeelt over de vakken?

Hoe kun je op een laagdrempelige manier (voor docenten) de uitvoering voor elkaar krijgen?

Huidig ontwerp

*Ondersteuning
taalexper*

Met elkaar in gesprek: het wereldcafé

- 3 flip-overvellen, drie onderwerpen.
- Verdeel je dadelijk over de flappen en ga met elkaar in gesprek.
- Verbeeld/noteer/schrijf mooie inzichten en/of vragen en/of aandachtspunten op de flap.
- Na zeven minuten schuif je (eventueel) door naar een volgende flap.
- Vul en/of scherp in elke volgende ronde de tekening/ notities aan!

-> Na afloop fotograferen wij de placemats en nemen deze op in de ppt.

Wereldcafé: tafels

- Tafel 1: Wind mee
 - Waar ben je trots op? Wat werkt binnen jouw instelling of opleiding? Wat wil je ons/ de groep meegeven aan succesverhalen?
- Tafel 2: Wind tegen
 - Welke hobbels ervaar je onderweg? Wat is taai en wil je ons/ de groep meegeven om rekening mee te houden?
- Tafel 3: Windstil
 - Welke vragen heb je voor ons/de groep?

Opbrengst: De wind mee

- Gymnasium: leescarroussel, altijd boek mee, lezen onder begeleiding
- Meer bewustzijn en vragen voor/over taal n.a.v. (vervelende) WIB
- VO: bewustzijn, we moeten wat. Veel NT2 leerlingen. Zaadjes zijn geplant.
- Taalniveau in kaart
- Mediatheek is mooi
- Beleidsgroep
- Praten/feiten verzamelen
- Iedere docent is taaldocent
- Subsidie voor ontwikkeling en verbreding taalbeleid VO (Ontwikkelkracht, OCW) > ondersteuning door een expertiseschool, leren van elkaar
- Examentraining bij exacte vakken op onderdelen ook door docenten Nederlands (leesvaardigheid omhoog)
- Duodocentschap vakdocent (bv jurist) en taaldocent, vanuit eigen expertise lesgever, samen voor de klas
- Diversiteit in taalteam > niet alleen vak NE

Opbrengst: De wind tegen

- Aandacht en tijd voor basisvaardigheden is er niet
- Het is zo groot
- Tijd is een probleem. Mensen hebben andere prioriteiten
- Hoe ga je om met taal in toetsing
- Al in schrijfproducten
- Gebrek aan middelen
- Onduidelijke opdracht
- Vakdocenten hebben geen ruimte en tijd en geen expertise
- Véél vaardigheden > focus?
- Wat te doen met basistaalvaardigheid? Instapniveau? Remediëren? Eigen verantwoordelijkheid?
- Weinig bewustzijn op probleem bij studenten

Opbrengst: Windstil

- Kijk 'Focus' aflevering op NPO (2 weken terug)
- Is het mogelijk om leermaterialen uit jullie project te delen?
- Kennen jullie Ontwikkelkracht (OCW programma)?
- Wat zijn adviezen aan VO vanuit HBO en WO?
- Hoe maak je meer dan sprokkelwerk?
- Hoe bepaal je niveau van leerdoelen in WO/HBO? Bekend met curriculum VO?
- Aandacht voor taalcompetentie vraagt wil/vermogen didactisch handelen, past niet altijd bij wo-onderzoeker die ook doceert. Hoe dichten we het gat/vinden we wil en energie bij docenten?

Dank voor jullie aandacht en bijdrage aan de discussie!

g.a.dreschler@vu.nl

a.j.gambrel@vu.nl

a.milius@vu.nl

OPeRA (Onderwijspartners Regio Amsterdam en omstreken)
is een samenwerking van Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Inholland,
Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam.

Alle partner vo-scholen in
Noord-Holland en Flevoland

Maxe
de Rijk

Maxe de Rijk geeft les aan groep 8 in het speciaal onderwijs. En ze geeft workshops, lezingen en advies over burgerschapsonderwijs

Gun leerlingen de tijd een moeilijke tekst te lezen

'Ghost is zijn hele leven al aan het rennen – vanaf het moment dat zijn vader een pistool op hem en zijn moeder richtte.” Het is Kinderboekenweek. Terwijl de kinderen hun boterhammen zitten te eten in de pauze, lees ik de achterkant van het nieuwe voorleesboek van de Amerikaanse schrijver Jason Reynolds. “Sindsdien loopt hij steeds tegen problemen aan, of rent hij ervoor weg. En dat rennen, daar is hij heel goed in. Dan wordt Ghost door toeval ontdekt door de coach van een hardloopteam.” De klas luistert ademloos. Dit verhaal willen ze lezen.

Met mijn overstap van het vmbo naar groep 8 in het speciaal onderwijs, ging er ook een heel nieuwe wereld voor me open: die van de Kinderboekenweek. Compleet met het lied dat kinderkoor Kinderen voor Kinderen er elk jaar voor schrijft, en alle leesactiviteiten die erbij horen.

Als leraar mens & maatschappij was ik er nooit zo mee bezig. Lezen? Dat zouden mijn leerlingen wel bij Nederlands leren. Ik wilde het over de wereld hebben! Als we met elkaar in gesprek gingen, dan gingen de heren van mijn leerlingen open. Maar zodra ze teksten in hun boek moesten lezen, haakten ze af. Aan de hand van wat ik vertelde, maakten ze de opdrachten en toetsen met gemak. Dus waarom zou ik aandacht besteden aan het lezen van de teksten?

Juist als er gelezen wordt in alle vakken, gaan ze de wereld beter begrijpen

Nou, omdat Nederlandse scholieren de slechtste lezers van West-Europa zijn. 33 procent van de Nederlandse jongeren haalt het basisoniveau niet. En dat niveau is nodig om goed te kunnen functioneren op school én in de maatschappij.

Voor het vergroten van kansen van leerlingen zijn hoge verwachtingen essentieel. Wat nou als we leerlingen ook hoge verwachtingen bieden op het gebied van lezen? En ze ondersteunen om die verwachtingen waar te maken? Niks zo mooi als een kind dat zelf informatie uit een

tekst haalt, trots op je afkomt met feiten die ze ontdekt hebben.

Dat is wat ik nu bij mijn groep 8 leerlingen ervaar. Welk niveau ze ook hebben: lezen zullen ze. Het helpt om herkenbare en inspirerende verhalen aan te bieden. Er zijn uitzonderingen, maar de lesmethoeden op het vmbo zijn veelal enorm taalam: weinig variatie in woorden, slechte verbanden en te compact. Niks hoge verwachtingen. Daarnaast: de romans die leerlingen krijgen aangeboden, gaan te vaak nog over een leven dat niet van hen is.

De Kinderboekenweek bestaat al sinds 1955, maar heeft nog steeds hetzelfde doel: promotie van lezen onder kinderen. Voor jongeren van 15 tot en met 18 jaar is er sinds 2015 een vergelijkbaar initiatief, maar dan onder de naam *Goed Verhaal*. Zodat ook bij hen het leesvuur weer gaat branden. Bij de leerlingen én bij de docenten. Toen mijn leerlingen aan mij vroegen of ze in hun eigen tijd het boek *Ghost* verder mochten lezen, merkte ook ik de kracht van goede verhalen.

Het kost tijd om ergens beter in te worden, en ik hoop dat we onze leerlingen die tijd bieden. Tijd om te lezen, tijd om zich samen door een moeilijke tekst te worstelen, tijd om nieuwe woorden te leren en verbanden te zien. Een uurtje Nederlands per dag is daarvoor niet genoeg, dat zie ik nu ook. Juist als er gelezen wordt in alle vakken, gaan ze de wereld beter begrijpen. Het sluit het voeren van goede gesprekken niet uit, maar doet juist meer deuren open.

Trouw, 8 oktober

“Als leraar mens & Maatschappij was ik er nooit zo mee bezig. Lezen? Dat zouden mijn leerlingen wel bij Nederlands leren. Ik wilde het over de wereld hebben!”

“Het kost tijd om ergens beter in te worden, en ik hoop dat we onze leerlingen die tijd bieden. Tijd om te lezen, tijd om nieuwe woorden te leren en verbanden te zien. Een uurtje Nederlands per dag is daarvoor niet genoeg, dat zie ik nu ook. Juist als er gelezen wordt in alle vakken, gaan ze de wereld beter begrijpen.”

OPeRA

OnderwijsPartners Regio Amsterdam e.o.
Netwerk voor vo-ho aansluiting